

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Diany Vebrové a soudců JUDr. Ivany Waltrové a Mgr. Josefa Berky v insolvenční věci

žalobce: **Ing. Lee Louda**, IČO 69326681
sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1
insolvenční správce dlužnice Správa pohledávek OKD, a. s., IČO 26863154
sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná
zastoupený advokátem JUDr. Dušanem Dvořákem
sídlem Hlinky 505/118, 603 00 Brno

proti
žalované: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**, IČO 41197518
sídlem Orlická 2020/4, 130 00 Praha 3 - Vinohrady

o odpůřčí žalobě

jako incidenční spor v insolvenčním řízení dlužnice OKD, a. s., IČO 26863154, sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná, vedeném u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016

o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016)

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku I. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 417 198 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1727047349/0800

na účet žalované č. ú. 000000-0202870004/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 417 198 Kč.

II. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku II. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 188 739 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1686578329/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202860009/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 188 739 Kč.

III. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku III. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 124 670 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 5647022/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202870004/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 124 670 Kč.

IV. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku IV. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 152 197 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1650748349/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202870004/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 152 197 Kč.

V. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku V. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 119 623 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202910002/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 119 623 Kč.

VI. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VI. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 28 524 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202910002/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 28 524 Kč.

VII. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VII. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 208 696 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1720679319/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202870004/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 208 696 Kč.

VIII. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2017 č. j. 32 ICm 2328/2017-50 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VIII. **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 19 928 Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta žalobce.

IX. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení v částce 9 898 Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta žalobce.

Odůvodnění:

1. Krajský soud v Ostravě rozsudkem označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 417 198 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., IČO 26863154, se sídlem Stonavská 2179, Doly, Karviná, PSČ 735 06, (dále jen „dlužnice“) č. ú. 1727047349/0800, na účet žalované č. 000000-0202870004/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné, a aby žalovaná zaplatila žalobci do majetkové podstaty dlužnice částku 417 198 Kč (výrok I.), zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 188 739 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice č. ú. 1686578329/0800 na účet žalované č. 000000-0202860009/0300 je vůči věřitelům dlužnice neúčinné, a aby žalovaná zaplatila žalobci do majetkové podstaty dlužnice částku 188 739 Kč (výrok II.), zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 124 670 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice č. ú. 5647022/0800 na účet žalované č. 000000-0202870004/0300 je vůči věřitelům dlužnice neúčinné, a aby žalovaná zaplatila žalobci do majetkové podstaty dlužnice částku 124 670 Kč (výrok III), zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 152 197 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice č. ú. 1650748349/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202870004/0300 je vůči věřitelům dlužnice neúčinné, a aby žalovaná zaplatila žalobci do majetkové podstaty dlužnice částku 152 197 Kč (výrok IV.), zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 119 623 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. 000000-0202910002/0300 je vůči věřitelům dlužnice neúčinné, a aby žalovaná zaplatila žalobci do majetkové podstaty dlužnice částku 119 623 Kč (výrok V.), zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 28 524 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202910002/0300 je vůči věřitelům dlužnice neúčinné, a aby žalovaná zaplatila žalobci do majetkové podstaty dlužnice částku 28 524 Kč (výrok VI.), zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 208 696 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice č. ú. 1720679319/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0202870004/0300 je vůči věřitelům dlužnice neúčinné, a aby žalovaná zaplatila žalobci do majetkové podstaty dlužnice částku 208 696 Kč (výrok VII.) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok VIII.).
2. Soud prvního stupně vyšel ze skutkových zjištění, že dlužnice uhradila po zahájení insolvenčního řízení dne 19. 5. 2016 následující částky jako pojistné zdravotního pojištění za své zaměstnance za období měsíce dubna 2016, a to platbu ve výši 417 198 Kč, jež byla převedena z bankovního účtu dlužnice č. 1727047349/0800 na bankovní účet žalované č. 000000-0202870004/0300, platbu ve výši 188 739 Kč, jež byla převedena z bankovního účtu dlužnice č. 1686578329/0800 na bankovní účet žalované č. 000000-0202860009/0300, platbu ve výši 124 670 Kč, jež byla převedena z bankovního účtu dlužnice č. 5647022/0800 na bankovní účet žalované č. 000000-0202870004/0300, platbu ve výši 152 197 Kč, jež byla převedena z bankovního účtu dlužnice č. 1650748349/0800 na bankovní účet žalované č. 000000-0202870004/0300, platbu ve výši 119 623 Kč, jež byla převedena z bankovního účtu dlužnice č. 1641387369/0800 na bankovní účet žalované č. 000000-0202910002/0300, platbu ve výši 28 524 Kč, jež byla převedena z bankovního účtu dlužnice č. 1641387369/0800 na bankovní účet žalované č. 000000-0202910002/0300, platbu ve výši 208 696 Kč, jež byla převedena

z bankovního účtu dlužnice č. 1720679319/0800 na bankovní účet žalované č. 000000-0202870004/0300. Celkem se jedná o částku ve výši 1 239 647 Kč. Dlužnice předmětnými finančními prostředky převedenými na účet žalované hradila část pojistného, které je povinna hradit za své zaměstnance srážkou z jejich mzdy, a to i bez souhlasu zaměstnance, jak stanoví § 5 odst. 1 věta druhá zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění (dále jen „ZPVZP“). Krajský soud v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“) dne 3. 5. 2016 zahájil insolvenční řízení ve věci dlužnice. Dne 9. 5. 2016 insolvenční soud zjistil úpadek dlužnice a insolvenčním správcem ustanovil žalobce. Dne 12. 8. 2016 insolvenční soud potvrdil usnesení schůze věřitelů ze dne 11. 8. 2016, kterým byla povolena reorganizace dlužnice. Odpůrčí žaloba byla soudu doručena dne 9. 5. 2017, insolvenční řízení dlužnice dosud trvá a úpadek dlužnice je řešen reorganizací.

3. Soud prvního stupně dovodil, že žaloba je včasná, přípustná a posuzované právní úkony (jednotlivá plnění) jsou platné, přičemž se dále zabýval posouzením jejich případné neúčinnosti. Dovodil, že povinnost platit veřejné zdravotní pojištění vzniká ze zákona, přičemž ZPVZP rozděluje v § 4 plátce pojištění do několika skupin, a to pojištěnci (které představují dle § 5 odst. 1 ZPVZP zaměstnanci), zaměstnavatelé a stát. Všichni plátcí jsou povinni dle § 8 ZPVZP platit pojistné zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnec pojištěn. Tato povinnost vzniká pojištěnci (zaměstnanci) a zaměstnavateli tohoto zaměstnance dnem nástupu do zaměstnání zaměstnance. Pojistné hradí za zaměstnance z jedné třetiny zaměstnanec a ze dvou třetin zaměstnavatel, přičemž celková výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období podle § 2 ZPVZP. Podle § 5 odst. 1 ZPVZP zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance a současně odvádí část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec srážkou z jeho mzdy nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance. Z výše uvedených ustanovení vyplývá, že zákon o veřejném zdravotním pojištění a zákon o pojistném na veřejné zdravotní pojištění rozlišují, kdo má povinnost hradit pojistné a z jakých finančních prostředků je toto pojistné hrazeno. Povinnost hradit pojistné má zaměstnanec i zaměstnavatel, přičemž pojistné hrazené zaměstnancem z jeho mzdy odvádí za zaměstnance zaměstnavatel, a to i bez jeho souhlasu. V předmětné věci byly na účet žalované vyplaceny peněžní prostředky představující pojistné hrazené jednotlivými zaměstnanci ve výši 4,5 % vyměřovacího základu, které bylo strženo zaměstnavatelem ze mzdy zaměstnanců. Peněžení prostředky zaplacené dlužnicí na účet žalované nebyly tudíž součástí majetkové podstaty dlužnice, ale jednalo se o peněžní prostředky zaměstnanců. Samotná pohledávka zdravotní pojišťovny představující pojistné hrazené ze mzdy zaměstnanců vznikla pojišťovně za zaměstnanci dlužnice, nikoliv za zaměstnavatelem - dlužnicí. Tuto pohledávku žalované za zaměstnanci dlužnice měla dlužnice pouze strhnout ze mzdy zaměstnanců v odpovídající výši a uhradit ji na účet žalované. Nejednalo se o dluh dlužnice vůči zdravotní pojišťovně, proto nemohla dlužnice zaplacením této pohledávky zvýhodnit zdravotní pojišťovnu oproti jiným věřitelům. Na konto argumentace žalobce rozhodnutími Vrchního soudu v Praze sp. zn. 102 VSPH 853/2016 a 104 VSPH 791/2016, která se zabývala obdobnou věcí a kde soud dospěl k závěru, že vyplacené pojistné za zaměstnance po zahájení insolvenčního řízení je neúčinný právní úkon dle § 111 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění (dále jen „I. Z.“), přičemž se na daný případ neuplatní žádná z výjimek zakotvených v § 111 odst. 2 I. Z., soud prvního stupně uvedl, že tato rozhodnutí se nezabývala charakterem povinnosti hradit veřejné zdravotní pojištění, přestože veřejnoprávní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění jasně rozlišují, kdo je povinen hradit pojistné a konkrétně z jakých peněžních prostředků je pojistné hrazeno. Vrchní soud v Praze posoudil právní úkony dlužníka pouze podle § 111 I. Z. a dospěl k závěru, že na hrazení pojistného zaměstnavatelem za zaměstnance se neuplatní žádná z výjimek zakotvených v § 111

odst. 2 I. Z. Skutkové okolnosti případů rozhodovaných Vrchním soudem v Praze byly rozdílné, neboť se jednalo o dlužníka, jehož úpadek byl řešen konkurzem a zaměstnancům nebyla vyplacena mzda, přesto bylo uhrazeno pojistné za zaměstnance. Vrchní soud v Praze v rozhodnutí sp. zn. 102 VSPH 853/2016 konstatoval, že majetková podstata dlužníka zcela zjevně realizaci plateb neumožňovala, neboť pracovněprávní nároky dlužníkůvých zaměstnanců zůstaly neuspokojeny v plné výši. V nyní projednávané věci je však úpadek dlužnice řešen reorganizací, mzda zaměstnanců za měsíc duben 2016 byla vyplacena a pojištění tak mohlo být ze mzdy strženo a zaplacení zdravotní pojišťovně. Zaplacením pojistného došlo ke splnění závazku zaměstnance vůči zdravotní pojišťovně, jenž je pouze plněn prostřednictvím zaměstnavatele, nikoliv k uhrazení pohledávky pojišťovny vůči dlužnici. Zaplacením předmětného pojistného tak nedošlo ke zmenšení majetkové podstaty dlužnice a ke zvýhodnění žalované jako věřitelky dlužnice, proto soud prvního stupně žalobu jako nedůvodnou zamítl. Výrok o náhradě nákladů řízení soud prvního stupně odůvodnil odkazem na § 163 I. Z. a § 142 odst. 1 o. s. ř. při současném konstatování, že žalovaná jako procesně úspěšná a nezastoupená účastnice řízení nepožadovala náhradu nákladů řízení.

4. Proti tomuto rozhodnutí podal v celém jeho rozsahu odvolání žalobce, namítaje nesprávné právní posouzení věci. S ohledem na nesporný skutkový stav dovozoval, že dlužnice uhradila z majetkové podstaty po zahájení insolvenčního řízení pohledávku žalované, která vznikla před zahájením řízení (a tedy logicky i před úpadkem). Na toto jednání dopadá ustanovení § 111 odst. 1 věta poslední I. Z., jenž umožňuje dlužnici hradit závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení pouze v rozsahu a za podmínek stanovených insolvenčním zákonem. Platby nesplňují zákonem stanovené výjimky (§ 111 odst. 2 I. Z.), jichž se netýká omezení dlužnice v nakládání s majetkovou podstatou a jsou tak právními úkony, jež dlužnice učinila v rozporu s omezeními stanovenými v § 111 I. Z. Dále namítal, že jím dovolávaná judikatura Vrchního soudu v Praze se týkala placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance, a že mzda a pojistné na zdravotní pojištění jsou pohledávky z odlišných právních titulů, když rovněž jejich prioritní postavení dané insolvenčním zákonem je odlišné. Dle § 169 odst. 1 písm. a) I. Z. se mzdy uspokojují bez ohledu na to, kdy vznikly, kdykoliv po rozhodnutí o úpadku, zatímco pojistné na veřejné zdravotní pojištění je uspokojováno kdykoliv po rozhodnutí o úpadku jen v případě, že vzniklo po rozhodnutí o úpadku. Není tedy podstatné, zda majetková podstata umožňuje či neumožňuje úhradu pojistného či mzdy, podstatné je, že pojistné vzniklé před rozhodnutím o úpadku být hrazeno (v souladu s § 111 I. Z.) nemá, zatímco mzdy (v souladu s § 169 odst. 1 písm. a/ I. Z.) ano. Rovněž způsob řešení úpadku dlužnice je pro posouzení (ne)účinnosti právních úkonů dlužnice irelevantní, relevantní je pouze hrazení předúpadkových závazků v rozporu s ustanovením § 111 I. Z. Žalobce svým odvoláním rozporoval (dle něj nedostatečně odůvodněný) závěr soudu prvního stupně o tom, že peněžní prostředky zaplacené dlužnicí na účet žalované nebyly součástí majetkové podstaty dlužnice, ale jednalo se o peněžní prostředky zaměstnanců. Dovojoval, že žádný zákon nestanoví, že by tyto prostředky nebyly v majetku a dispozici dlužnice a že by nebyly součástí její majetkové podstaty, když taktéž prostředky určené na mzdy (ze kterých se pojistné strhává) jsou až do okamžiku připsání na účet zaměstnance stále a jen majetkem zaměstnavatele. Zaměstnanec má za zaměstnavatelem pohledávku (na zaplacení mzdy) a zaměstnavatel má tomu odpovídající závazek. Stejně tak má zdravotní pojišťovna pohledávku za zaměstnavatelem (od prvního dne měsíce následujícího) a zaměstnavatel má tomu odpovídající závazek vůči pojišťovně. Žalobce tak uzavíral, že ani peněžní prostředky na stejném účtu, jehož majitelem je dlužnice, nemohou být v jakékoli části (zde ve výši platby na pojistné za zaměstnance) majetkem někoho jiného (např. zaměstnanců či zdravotní pojišťovny). Platby nebyly provedeny z prostředků zaměstnanců,

nýbrž z prostředků dlužnice, jedná se o majetek, který až do provedení plateb nebyl oddělen z majetkové podstaty dlužnice. Odkazující na judikaturu Nejvyššího soudu, žalobce konstatoval, že peněžní prostředky na účtu vedeném peněžním ústavem nejsou v majetku majitele účtu, v jehož prospěch byl tento účet zřízen, nýbrž v majetku peněžního ústavu. Oprávnění majitele účtu spočívající v tom, aby na základě jeho příkazu byly vyplaceny peněžní prostředky z účtu u peněžního ústavu, totiž představuje pouze pohledávku z účtu u peněžního ústavu. Je nerozhodné, komu náležely peněžní prostředky uložené na účtu (vyjma účelově určených prostředků podle § 310 o. s. ř.), podstatná z tohoto hlediska je jediné skutečnost, kdo je majitelem účtu, neboť jedině on má pohledávku z účtu u peněžního ústavu. Z uvedeného žalobce dovozoval, že uhrazením plateb tak fakticky došlo k tomu, že příslušná banka ze svého majetku poskytla peněžité plnění ve prospěch žalované a pohledávka dlužnice za bankou tak byla snížena o výši tohoto plnění. Nelze tak dovozovat, že „část“ pohledávky z účtu dlužnice za bankou byla v majetku jednotlivých zaměstnanců. Na konto závěru soudu prvního stupně o tom, že pojistné na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance je pohledávkou zdravotní pojišťovny za zaměstnanci dlužnice, nikoliv pohledávkou zdravotní pojišťovny za dlužnicí, a tudíž zaplacením předmětného pojistného nedošlo ke zmenšení majetkové podstaty dlužnice a ke zvýhodnění žalované jako věřitelky dlužnice, odvolatel uváděl, že jde o ničím nepodložené tvrzení soudu, když mu není známo jediné rozhodnutí soudů České republiky (ani zdravotní pojišťovny), jímž by bylo rozhodnuto o povinnosti zaměstnance hradit pojistné na veřejné zdravotní pojištění zdravotní pojišťovně, tedy rozhodnutí, jež by řešilo žalobu na zaplacení podanou ze strany zdravotní pojišťovny vůči zaměstnanci. Odvoláním se žalobce domáhal změny napadeného rozhodnutí spočívající ve vyhovění jeho jednotlivým dílčím návrhům.

5. Žalovaná souhlasila s rozhodnutím soudu prvního stupně, přičemž uváděla, že došlo ke konsensu mezi dlužnicí a žalovanou ohledně výše přihlášených pohledávek s tím, že vůči původně přihlášené výši pohledávek žalované bylo namítáno, že zde nejsou zohledněny platby mimo jiné právě z 19. 5. 2016. Žalovaná následně snížila přihlášenou pohledávku tak, že tyto platby zohlednila a ještě před přezkumným jednáním vzala svou přihlášku zpět. Soud prvního stupně pochybil, pokud tuto navrženou komunikaci k důkazu neprovedl a navrhla tuto provést k důkazu v odvolacím řízení. Žalovaná dovozovala, že zákon o veřejném zdravotním pojištění má svou danou terminologii, která hovoří o tom, že „zaměstnavatel odvádí“, nikoliv „platí“, s tím, že tento systém je třeba vykládat s ohledem na zákonem danou terminologii a s ohledem na funkce, které tyto platby plní. Uvedla, že v přihlášce pohledávky přihlásila i pojistné za duben a květen 2016, ale s ohledem na popěrný úkon pohledávku snížila, když byly zohledněny mimo jiné právě popřené platby ze dne 19. 5. 2016, a to ještě před přezkumným jednáním. Žalovaná navrhla napadené rozhodnutí potvrdit jako věcně správné, případně věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení, když dovozovala, že nebyla zjištěna hmotněprávní situace, tj. o jaké pohledávky před zahájením insolvenčního řízení se jedná.
6. S účinností od 1. 7. 2017 byl insolvenční zákon novelizován zákonem č. 64/2017 Sb. Podle ustanovení čl. II. bodu 1. přechodných ustanovení tohoto zákona, zákon č. 182/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.
7. Při výkladu tohoto přechodného ustanovení vychází odvolací soud z toho, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu (např. nález pléna Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 21/96, uveřejněný pod č. 63/1997 Sb.) a Nejvyššího soudu (např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 35/2006),

v případech časového střetu staré a nové právní normy platí obecně nepravá retroaktivita (nepravá zpětná účinnost). To znamená, že od účinnosti nové právní úpravy se i právní vztahy vzniklé podle zrušené právní normy řídí právní normou novou. Vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní úpravy, právní nároky, které z těchto vztahů vznikly, jakož i vykonané právní úkony, se řídí zrušenou právní normou (při opačné interpretaci střetu právních norem by totiž docházelo k pravé retroaktivitě). Aplikuje se tedy princip ochrany minulých právních skutečností, zejména právních konání.

8. Odvolací soud proto při projednání a rozhodnutí o odvolání žalobce proti rozsudku soudu prvního stupně vydanému po účinnosti novely insolvenčního zákona, nicméně posuzující úkony dlužnice před její účinností, postupoval podle insolvenčního zákona ve znění účinném do 30. 6. 2017. Nadto níže citovaná zákonná ustanovení zůstala beze změny.
9. Podle ustanovení § 7 I. Z., *nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.*
10. Odvolací soud na základě odvolání, které bylo podáno včas a osobou oprávněnou, přezkoumal napadené rozhodnutí soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, odst. 5 o. s. ř.), při nařízeném jednání (§ 214 odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
11. Z obsahu spisu se podává, že řízení v přezkoumávané věci bylo zahájeno dne 9. 5. 2017 žalobou, již se žalobce domáhal určení neúčinnosti v odst. 2 tohoto rozsudku specifikovaných plateb dlužnice ve prospěch žalované (pojistného na zdravotní pojištění) s odůvodněním, že se nejedná o zákonem stanovené výjimky z § 111 I. Z. Dále se touto žalobou domáhal vydání plnění z těchto neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty dlužnice. Žalovaná s odkazem na komentářovou literaturu a rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. ÚS 188/11 tvrdila, že platba zdravotního pojistného je uložena na základě zvláštních předpisů, a proto takovou platbu může dlužnice provést, aniž by byla vůči věřitelům neúčinná. Tvrdila, že předmětné platby přijala oprávněně a odpůří žaloba je nedůvodná, a to i s odkazem na zařazení pohledávek zdravotního pojistného v § 168 odst. 2 písm. e) I. Z. Dále tvrdila, že do insolvenčního řízení dlužnice přihlásila pohledávku ve výši 5 787 261 Kč, přičemž tato byla co do výše 3 329 078 Kč popřena. Po prověření přijatých plnění a po odsouhlasení insolvenčním správcem pověřenou osobou dlužnice, tedy po dosažení shody o závazcích dlužnice mezi žalovanou a žalobcem, žalovaná přistoupila k částečnému zpětvzetí přihlášky pohledávky. Z této dosažené shody žalovaná vyvozovala, že žalobce měl vědomost o tom, že se jednalo o plnění podřaditelné pod § 111 odst. 2 I. Z. Soud prvního stupně věc projednal u jednání dne 25. 9. 2017, při němž provedl dokazování listinami z insolvenčního spisu a strany učinily skutková tvrzení žalobce o jednotlivých platbách dlužnice ve prospěch žalované nespornými. Na tomto základě soud prvního stupně na odročeném jednání dne 4. 10. 2017 rozhodl ve věci napadeným rozsudkem. Z insolvenčního spisu dlužnice se dále podává, že insolvenční řízení ve věci dlužnice bylo zahájeno dne 3. 5. 2016 k návrhu dlužnice.
12. Odvolací soud pro stručnost odkazuje na správná a úplná skutková zjištění soudu prvního stupně učiněná u jednání dne 25. 9. 2017 z nesporných skutkových tvrzení účastníků a z jednotlivých listin obsažených v insolvenčním spisu sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016, která nebyla ani odvoláním zpochybněna.

13. Odvolací soud zamítl důkazní návrhy označené žalovanou za účelem prokázání skutkových tvrzení o konsensu mezi dlužníci a žalovanou ohledně výše přihlášených pohledávek (zpětvzetí přihlášky pohledávky žalované v rozsahu plateb z 19. 5. 2016), neboť tyto tvrzené skutečnosti jsou pro posouzení věci s ohledem na níže aplikované právní normy nerozhodné.
14. Podle § 111 I. Z., *nerozhodne-li insolvenční soud jinak, je dlužník povinen zdržet se od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení. Peněžitě závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení je dlužník oprávněn plnit jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem* (odstavec 1). Omezení podle odstavce 1 se netýká úkonů nutných ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy, k provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření, k odvrácení brožící škody, k plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí. Dále se omezení podle odstavce 1 nevztahuje na uspokojování pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávek jim postavených na roveň (§ 169); tyto pohledávky se uspokojují v termínech splatnosti, je-li to podle stavu majetkové podstaty možné (odstavec 2). Právní úkony, které dlužník učinil v rozporu s omezeními stanovenými v důsledku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, jsou vůči věřitelům neúčinné, ledaže si k nim dlužník nebo jeho věřitel předem vyžádal souhlas insolvenčního soudu (odstavec 3).
15. Podle § 235 I. Z., *jsou neúčinnými právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvyhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Za právní úkon se považuje též dlužníkové opomenutí* (odstavec 1). Neúčinnost dlužníkových právních úkonů, včetně těch, které tento zákon označuje za neúčinné a které dlužník učinil poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, se zakládá rozhodnutím insolvenčního soudu o žalobě insolvenčního správce, kterou bylo odporováno dlužníkovým právním úkonům (dále jen "odpůrčí žaloba"), není-li dále stanoveno jinak (odstavec 2).
16. Podle § 237 odst. 1 I. Z., *povinnost vydat do majetkové podstaty dlužníkové plnění z neúčinných právních úkonů mají osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo které z něho měly prospěch*.
17. Podle § 239 I. Z., *odporovat právním úkonům dlužníka může v insolvenčním řízení pouze insolvenční správce, i když nejde o osobu s dispozičními oprávněními, a to odpůrčí žalobou podanou proti osobám, které mají povinnost vydat dlužníkové plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty. Jestliže v době zahájení insolvenčního řízení probíhá o téže věci řízení na základě odpůrčí žaloby jiné osoby, nelze v něm až do skončení insolvenčního řízení pokračovat* (odstavec 1). Rozhodne-li o tom věřitelský výbor, podá insolvenční správce odpůrčí žalobu vždy. Nejsou-li v majetkové podstatě peněžní prostředky potřebné ke krytí nákladů na podání odpůrčí žaloby a vedení incidenčního sporu, může insolvenční správce podmínit podání odpůrčí žaloby nebo další vedení incidenčního sporu tím, aby mu věřitelé poskytli na úhradu těchto nákladů přiměřenou zálohu. Skončí-li incidenční spor úspěchem insolvenčního správce, mohou věřitelé, kteří zálohu poskytli, požadovat její náhradu jako pohledávku za majetkovou podstatou (odstavec 2). Insolvenční správce může podat odpůrčí žalobu ve lhůtě 1 roku ode dne, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku. Nepodá-li ji v této lhůtě, odpůrčí nárok zanikne (odstavec 3). Dlužníkové plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno. Tím není dotčeno právo insolvenčního správce v případě, že šlo o peněžitě plnění nebo že má jít o peněžitou náhradu za poskytnuté plnění, požadovat odpůrčí žalobou vedle určení neúčinnosti dlužníkového právního úkonu i toto peněžitě plnění nebo peněžitou náhradu plnění. Vylučovací žaloba není přípustná (odstavec 4).
18. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně konstatuje, že žaloba byla podána aktivně legitimovaným insolvenčním správcem - žalobcem (§ 239 odst. 1 I. Z.) vůči pasivně legitimované žalované, vůči které byly posuzované úkony (jednání) učiněny, ve lhůtě jednoho roku ode dne,

kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku (9. 5. 2016 - 9. 5. 2017), tedy včas a odpůří nárok tak nezanikl, a že se v řízení nepodává důvod zakládající neplatnost posuzovaných úkonů (jednání).

19. Soud prvního stupně dovedl, že zaplacením pojistného došlo ke splnění závazku zaměstnanců vůči zdravotní pojišťovně, jenž byl pouze plněn prostřednictvím zaměstnavatele, nikoliv k uhrazení pohledávky pojišťovny za dlužníky, a proto zaplacením pojistného nedošlo ke zmenšení majetkové podstaty dlužnice ani ke zvýhodnění žalované jako věřitelky dlužnice. Odvolací soud s tímto názorem soudu prvního stupně nesouhlasí, naopak shledává přiléhavou a důvodnou odvolací argumentaci žalobce polemizující s tímto názorem, na niž pro stručnost odkazuje a dodává, že povinnost zaměstnavatele odvádět pojistné na veřejné zdravotní pojištění jako jeho plátce, a to i v části pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, je uložena přímo zaměstnavateli v § 5 odst. 1 ZPVZP a § 6 ve spojení s § 2 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, nikoliv zaměstnanci, a je tak pohledávkou pojišťovny přímo za zaměstnavatelem, nikoliv za zaměstnancem, jak nesprávně argumentoval soud prvního stupně (srovnej např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2016 sp. zn. 2 Ads 303/2015 dostupné na www.nssoud.cz či rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2004 sp. zn. II. ÚS 201/03 dostupné na www.nalus.cz) Odvolací soud zdůrazňuje, že s ohledem na skutečnost, že pohledávka pojišťovny na pojistné vzniká vůči zaměstnavateli, nikoliv vůči zaměstnanci, je nerozhodné, kterou část pojistného na veřejné zdravotní pojištění ve smyslu § 9 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, dlužnice v přezkoumávané věci plnila. Akceptace právního názoru soudu prvního stupně by ve svém důsledku vedla k závěru, že zaměstnavatelé nejsou pasivně legitimováni v rozsahu sporného pojistného, které odvádí ze mzdy zaměstnanců, a že pojišťovny nejsou v tomto rozsahu oprávněny zaměstnavatele žalovat či přihlašovat v tomto rozsahu své pohledávky do insolvenčního řízení, což je zřetelně v rozporu jak se zmíněnou judikaturou, tak s běžnou praxí insolvenčních řízení. Stejně tak má odvolací soud při posuzování neúčinnosti právních úkonů (jednání) za nerozhodné to, jakým způsobem je zjištěný úpadek dlužnice řešen. Nesprávná je i právní úvaha soudu prvního stupně, že k plnění na pojistné nedošlo z prostředků majetkové podstaty dlužnice. Dle § 205 odst. 1 I. Z. v případě dlužnického návrhu náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (v případě věřitelského návrhu k okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku - § 205 odst. 2 I. Z.), jakož i majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení, tj. v poměrech projednávané věci ke dni 3. 5. 2016, resp. po dni 3. 5. 2016. Je přitom nesporné, že dlužnice plnila pojistné z účtů, jež pro ni vedly bankovní ústavy, a tedy ze svých prostředků (tj. z pohledávek vůči bankám, které vůči nim měla k datu 19. 5. 2016), přičemž odvolací soud v tomto směru odkazuje na přiléhavé argumenty odvolatele obsažené v jeho odvolání. Potud je tedy právní posouzení věci soudem prvního stupně nesprávné.
20. Odvolací soud konstatuje, že k právnímu jednání dlužnice spočívajícímu v plnění peněžitých povinností dle veřejnoprávního předpisu - placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění - dne 19. 5. 2016 došlo poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (v poměrech projednávané věci dne 3. 5. 2016) a nepochybně tedy za trvání omezení dopadajících na ni dle citovaného § 111 odst. 1 I. Z., dle kterého je dlužník oprávněn plnit peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení (v posuzované věci se jednalo o dlužné pojistné za měsíc duben 2016) jen v rozsahu a za podmínek stanovených insolvenčním zákonem. Odvolací soud zdůrazňuje, že k možnosti odporovatelnosti plnění peněžitého závazku se vyjádřil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 27. 2. 2014 sp. zn. 29 Cdo 677/2011, uveřejněném pod číslem 60/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a v rozsudku ze dne 31. 3. 2014 sp. zn. 29 ICdo 6/2012,

uveřejněném pod číslem 65/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (která jsou stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže dostupná na www.nsoud.cz). Zde vyložil, že projev vůle, jímž dlužník plní dluh (peněžitý závazek) svému věřiteli, je právním úkonem ve smyslu tehdy platného § 34 obč. zák., jelikož jde o projev vůle směřující k zániku povinnosti splnit dluh (závazek) a lze mu tak odporovat. Odvolací soud konstatuje, že pro věcné posouzení úkonů napadených odpůřčí žalobou je splněna i další podmínka spočívající v následném zjištění úpadku dlužnice dne 9. 5. 2016 (srovnej argumentaci Nejvyššího soudu v jeho rozhodnutí ze dne 29. 2. 2016 sp. zn. 29 NSČR 67/2014).

21. Odvolací soud dále řešil, zda se na toto jednání vztahuje některá z výjimek dle citovaného § 111 odst. 2 I. Z., podle kterého se omezení § 111 odst. 1 I. Z. nevztahuje mimo jiné na uspokojení pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168 I. Z.) a pohledávek jim na roveň postaveným (§ 169 I. Z.). Dle důvodové zprávy k zákonu č. 294/2013 Sb., kterým byl § 111 odst. 2 I. Z. doplněn, bylo smyslem této úpravy ozřejmit, že i po zahájení insolvenčního řízení je dlužník oprávněn uspokojovat v termínech splatnosti (ne dříve) pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené (stejně jako je to ve smyslu úpravy obsažené v § 168 I. Z. a § 169 I. Z. možné po rozhodnutí o úpadku). Dle § 168 odst. 2 písm. e) I. Z. je pojistné na veřejné zdravotní pojištění pohledávkou za majetkovou podstatou jen tehdy, pokud vznikne po rozhodnutí o úpadku. Tomu se tak v poměrech projednávané věci nestalo. K rozhodnutí o úpadku dlužnice došlo dne 9. 5. 2016, přičemž ke vzniku pohledávky žalované na pojistném za měsíc duben 2016 došlo uplynutím měsíce dubna 2016, tedy dne 1. 5. 2016 (srovnej žalobcem dovolávané rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2007 sp. zn. 3 Ads 63/2006 týkající se pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, či rozhodnutí téhož soudu ze dne 8. 7. 2009 sp. zn. 3 Ads 34/2009 vyjadřující se přímo ke splatnosti pojistného na zdravotní pojištění - obě dostupná na www.nssoud.cz). Posuzovanými platbami tedy nebyly plněny pohledávky za majetkovou podstatou a posuzovaná výjimka tak na tyto platby nedopadá.
22. Odvolací soud dále hodnotil, zda platba pojistného na veřejné zdravotní pojištění je úkonem podřaditelným pod provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření ve smyslu § 111 odst. 2 I. Z. Podnik byl v § 5 obch. zák. definován jako soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit. Podnik byl charakterizován jako věc hromadná. Teorií i judikaturou bylo v poměrech obch. zák. dovozeno, že *pojem provoz podniku je třeba chápat v plné jeho šíři, tedy tak, že podnikatel, který provozuje podnik, činí převážnou většinu úkonů v souvislosti s tímto provozem. K provozu podniku nebudou patřit zejména mimořádné dispozice, které se sice týkají podniku, ale jeho další provoz podnikatelem znemožní (prodej nebo pronájem podniku), nebo ho alespoň podstatně negativně ovlivní (zřízení zástavního práva k podniku), popř. s provozem podniku nijak nesusouvějí. Za úkony související s provozem podniku však nelze považovat jenom okruh úkonů odpovídajících dispozicím v rámci obvyklého (běžného) hospodaření, neboť k provozu podniku budou patřit i některé úkony mimo obvyklé hospodaření (např. uzavření smlouvy o úvěru nebo nakládání s volnými zdroji podniku)* - srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2010 sp. zn. 29 Cdo 2720/2009. Nový o. z. v § 502 nahradil pro oblast soukromého práva pojem podniku pojmem obchodní závod, který definuje jako *organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu*. S pojmem obvyklého hospodaření při provozu závodu (rodinného) operuje nyní § 702 odst. 1 o. z., který z něj expresis verbis vyděluje změny základních zásad závodního provozu nebo jeho zastavení. Dále je teorií dovozováno, že mimo rámec obvyklého hospodaření při provozu závodu jsou i další činnosti (jednání) jako např. *zřízení závodu*

nebo jeho významné součásti,řízení užívacího práva k závodu (např. pacht nebo nájem závodu), použití závodu nebo jeho významné součásti k zajištění závazku (nad rámec už zmíněného zástavního práva), rozhodnutí o krytí ztráty, rozhodnutí o řízení rezervního nebo jiného zvláštního fondu závodu, rozhodnutí o změně názvu závodu, nabytí významného majetku ze zdrojů závodu a podobně /viz Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655 - 975), 1. vydání, 2014, s. 140 - 142/. Ohledně ostatního jednání při provozu závodu je třeba uzavřít, že se jedná o obvyklé hospodaření. Hypotéza normy § 111 odst. 2 I. Z. ovšem nevyjímá z působnosti odstavce 1 veškeré úkony (jednání) při provozování podniku (závodu) v rámci obvyklého hospodaření, nýbrž jen úkony nutné k tomuto provozování. Judikatura v tomto směru dovodila, že dlužník i po zahájení insolvenčního řízení je oprávněn nadále provozovat podnik a zajišťovat jeho chod a za tím účelem plnit peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení. Zajištění provozu podniku není totiž možné bez vytvoření nezbytných podmínek, tedy bez možnosti úbrady materiálu, energií a služeb s provozem spojených (srovnej rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 20. 3. 2014 sp. zn. 102 VSPH 418/2013). A dále, že pojem provozování podniku zmiňuje insolvenční zákon např. v § 3 odst. 3 I. Z. tak, že při stanovení hodnoty dlužnickova majetku se přiblíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat. Shodně jako v § 111 odst. 2 věta první I. Z. uvažuje insolvenční zákon vždy jen s pokračováním provozu podniku a z toho plynoucích výhod pro věřitele dlužníka. Tak je tomu např. v případě pravidelných dodávek plnění nutných k zachování chodu podniku, bez nichž by jeho provozování bylo obroženo nebo zmařeno (srovnej rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 9. 2015 sp. zn. 104 VSPH 498/2015). Prizmatem těchto závěrů a dále při nutnosti restriktivního výkladu výjimek z pravidel (viz blíže odst. 28 tohoto rozsudku) odvolací soud dovozuje, že placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění není úkonem (jednáním) nutným k zachování chodu podniku (závodu) z pohledu nastolení výhodnějšího stavu ve prospěch věřitelů (zejména generování příjmu dlužnice, nesnižování ceny závodu apod.), bez jehož plnění by bylo provozování závodu dlužnice zmařeno, pročez uzavírá, že ani tato posuzovaná výjimka na předmětné platby nedopadala.

23. Další § 111 odst. 2 I. Z. aprobovaná výjimka z omezení § 111 odst. 1 I. Z. se vztahuje na úkony nutné ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy, přičemž zákon v poznámce odkazuje např. na § 6 odst. 1 z. č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě. Odvolací soud zdůrazňuje, že to, co je uvedeno v poznámce pod čarou, nemá závaznou povahu a není to pravidlem chování subjektů uvedených "nahore nad čarou" ve vlastním textu právního předpisu. Poznámky pod čarou či vysvětlivky nejsou normativní, přesněji závaznou součástí pravidla chování (srovnej rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2000 sp. zn. I. ÚS 22/99 či ze dne 30. 11. 1999 sp. zn. II. ÚS 485/98). V posléze uvedeném rozhodnutí Ústavní soud vyložil, že text poznámky pod čarou proto nemůže odůvodnit rozšiřující výklad, popř. restriktivní výklad, v případě zcela jednoznačně formulovaných pojmů.
24. Vrchní soud v Praze v rozhodnutích sp. zn. 102 VSPH 853/2016 a 104 VSPH 791/2016 v tomto směru dovodil, že *jakkoliv insolvenční zákon neobsahuje ani příkladný výčet předpisů, jež jsou v této souvislosti považovány za zvláštní právní předpisy, z odkazu na § 6 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb. o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě je zřejmé, že se jedná o předpisy stanovující povinnosti vážící se ke specifickému charakteru činnosti konkrétního dlužníka, nikoliv o předpisy stanovující povinnosti, jež pravidelně dopadají na všechny podnikatele. K tomu blíže Vrchní soud v Praze v usnesení sp. zn. č. j. 104 VSPH 791/2016 ze dne 28. 11. 2016 shrnul, že § 111 odst. 2 a 3 I. Z. stanoví výjimky z pravidla, že po zahájení insolvenčního řízení je dlužníku zásadně zapovězeno plnit peněžité závazky vzniklé před jeho zahájením, a proto je třeba výjimky uvedené v § 111 odst. 2 a 3 I. Z. vykládat restriktivně. V této souvislosti nelze přehlédnout, že právní předpisy ukládají soukromoprávním subjektům řadu finančních (či jiných) povinností*

a že jistě nebylo úmyslem zákonodárce preferovat bez dalšího všechny závazky dlužníků vůči státu před závazky vůči ostatním věřitelům, neboť to by se podle odvolacího soudu projevilo výslovně buď v citovaném ustanovení, nebo v zařazení takových závazků dlužníka mezi přednostní pohledávky. Ostatně to, že plnění na sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti není považováno za plnění dle zvláštního právního předpisu, plyne i z toho, že insolvenční zákon obsahuje v § 168 I. Z. výslovnou úpravu podmínek, za nichž mohou být tyto pohledávky v insolvenčním řízení hrazeny, přičemž při opačném výkladu by tato úprava byla nadbytečná.

25. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 31. 10. 2017 sp. zn. 29 ICdo 98/2015 shledal jako přiléhavou argumentaci obsaženou v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona č. 294/2013 Sb., dle které *připouští-li úpadkové právo prioritní postavení některých pohledávek, je nerybnutelné, aby byl jejich výčet taxativní a aby právní úprava neumožňovala rozšiřování toho výčtu jinými zákony. Opačný postup by odporoval zásadě transparentnosti a předvídatelnosti úpadkového práva a způsoboval by značnou nestabilitu tržního prostředí (na úkor ekonomické stability a růstu). Všeobecně se proto doporučuje tuto otázku jasně vymezit a ujistit tak věřitele o jejich právech v čase vstupu do závazkových vztahů s dlužníkem.*
26. Ústavní soud opakovaně judikoval, že *v situaci, kdy určité ustanovení právního předpisu umožňuje různé interpretace, z nichž jedna je v souladu s ústavními zákony České republiky, kdežto jiné jsou s nimi v rozporu, je úkolem státního orgánu interpretovat dotyčné ustanovení ústavně konformním způsobem* (srov. např. nález pléna Ústavního soudu ze dne 8. 10. 1996 sp. zn. Pl. ÚS 5/96, vyhlášený pod číslem 286/1996 Sb.). Ústavní soud dále v nálezu ze dne 7. 4. 2005 sp. zn. I. ÚS 544/2002, uveřejněném pod číslem 76/2005 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu (ve vazbě na tehdejší konkursní řízení) uvedl, že *pokud by mělo být přijato výhodnější postavení finančních úřadů jako správců daně v uspokojování jejich pohledávek (reprezentujících určitý veřejný zájem), takové zvýhodnění by musel zákonodárce formulovat explicitně, ústavně konformně a mělo by být i obhajitelné.*
27. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 31. 10. 2016 sp. zn. 29 Cdo 3815/2014 zaujal názor, že *práve selektivnímu uspokojování jednoho věřitele v neprospěch ostatních věřitelů má institut neúčinnosti zvýhodňujících právních úkonů zabránit. Zásada par conditio creditorum (pari passu), neboli poměrného uspokojování nároků věřitelů (nezajištěných věřitelů), je jednou z hlavních zásad insolvenčního řízení, jež je modifikována zvláštními nároky některých věřitelů* (srov. zejména § 296 a § 298 I. Z.).
28. Odvolací soud se při výkladu pojmu „úkony nutné ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy“ nemá důvod od judikatury citované v odstavcích 24 až 27 tohoto rozsudku odchylovat. Předně i při vědomí nenormativnosti poznámky pod čarou konstatuje, že zde odkazovaný § 6 odst. 1 z. č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, stanoví povinnost zajistit a kontrolovat dodržování tohoto zákona, horního zákona a předpisů vydaných na jejich základě, jakož i zvláštních právních předpisů upravujících bezpečnost a ochranu zdraví při práci, bezpečnost provozu a pracovní podmínky při hornické činnosti a při činnosti prováděné hornickým způsobem, kterou dále rozvádí. Při absenci důvodů k přijetí této zákonné úpravy v důvodové zprávě k zákonu č. 294/2013 Sb., kterým byl § 111 odst. 2 I. Z. doplněn, je přesto možné tento odkaz použít při teleologickém výkladu úmyslu zákonodárce, a to při respektování omezení zmíněného rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 485/98. Takovým výkladem lze vyvodit, že úmyslem zákonodárce bylo z režimu § 111 odst. 1 I. Z. vyloučit plnění specifických povinností typu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tedy povinností zejména nepeněžitého charakteru odůvodněných veřejným zájmem státu, např. veřejným zájmem státu na ochraně zdraví zaměstnanců, nikoliv zájmem na výhodnějším postavení některých veřejnoprávních věřitelů. Ačkoliv povinnost platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění je povinností stanovenou dlužníci zvláštním právním předpisem (§ 5 odst. 1 ZPVZP a § 6 ve spojení s § 2 odst. 2 z. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním

pojištění) a prostým gramatickým výkladem § 111 odst. 2 I. Z. by bylo možné dojít k závěru o podřazení této povinnosti pod posuzovanou výjimku z neúčinnosti právních úkonů, odvolací soud dospěl k závěru, že takový výklad přijmout nelze, neboť každou výjimku je třeba vykládat restriktivně (srovnej např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015 sp. zn. I. ÚS 1253/14 či ze dne 14. 5. 2012 sp. zn. IV. ÚS 1183/12 a další), rovněž s ohledem na judikaturní požadavek na explicitní a taxativní ukotvení zvýhodněných pohledávek (viz rozhodnutí zmíněná v odst. 25 a 26 tohoto rozsudku) a v neposlední řadě vzhledem k zásadě poměrného uspokojování nároků věřitelů (nezajištěných věřitelů) zakotvenou v § 5 písm. b) I. Z. Na konto žalovanou dovolávaného rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 10. 2. 2011 sp. zn. III. ÚS 188/11 odvolací soud uvádí, že v tomto svém rozhodnutí se Ústavní soud aplikací § 111 odst. 2 I. Z. věcně nezabýval, když ústavní stížnost odmítl z důvodu, že ve zkoumané věci neshledal nic, co by ji posouvalo do ústavněprávní roviny. Nadto ústavní stížností napadené rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 10. 2010 sp. zn. 6 Cmo 43/2010 bylo dle názoru odvolacího soudu co do prostého gramatického výkladu § 111 odst. 2 I. Z. překonáno následnou judikaturou citovanou v odst. 24 až 27 tohoto rozsudku. S ohledem na shora uvedené se proto odvolací soud přiklání k závěru o přiléhavosti nikoliv gramatického, nýbrž výše podaného teleologického výkladu a uzavírá, že ani výjimka vztahující se na úkony nutné ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy na předmětné platby nedopadala.

29. Další výjimky dle § 111 odst. 2 I. Z., tj. právní úkony (jednání) nutné k odvrácení hrozící škody, k plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí, již z povahy věci nemohou na posuzované plnění závazků dlužnice dopadat.
30. S ohledem na výše vyložený závěr o nenaplnění výjimek dle § 111 odst. 2 I. Z. odvolací soud uzavírá, že posuzovaná jednotlivá peněžitá plnění dlužnice jsou z důvodu porušení zákazu dle § 111 odst. 1 I. Z. ve smyslu § 111 odst. 3 I. Z. vůči věřitelům dlužnice neúčinná. Důsledkem tohoto závěru je, že žalovanou, v jejíž prospěch byly tyto úkony (jednání) dlužnicí učiněny, stíhá povinnost dle § 237 odst. 1 I. Z. přijaté plnění vydat zpět do majetkové podstaty dlužnice.
31. Z důvodů shora uvedených odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích I. až VII. změnil tak, jak je uvedeno ve výrocích I. až VII. tohoto rozsudku, neboť nebyly splněny podmínky pro jeho potvrzení dle ust. § 219 o. s. ř. ani pro jeho zrušení dle ust. § 219a o. s. ř.
32. Žalobce se stal v důsledku změny prvostupňového rozhodnutí procesně úspěšným účastníkem řízení před soudem prvního stupně, protože mu dle § 163 I. Z. ve spojení s § 224 odst. 2, § 142 odst. 1 o. s. ř. náleží právo na náhradu nákladů řízení. V řízení před soudem prvního stupně byl zastoupen advokátem a svědčí mu tak náhrada mimosmluvní odměny za zastupování, a to konkrétně za 4 úkony právní služby /převzetí a přípravu zastoupení, podání žaloby, replika k vyjádření žalovaného a účast u jednání dne 25. 9. 2017 - § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění - dále jen „AT“/ při tarifní hodnotě 50 000 Kč ve výši 3 100 Kč (§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. c/ AT) za jeden úkon právní služby, tedy na odměně částka 12 400 Kč, dále paušální náhradu hotových výdajů dle § 13 odst. 3 AT za tyto úkony právní služby ve výši 4 x 300 Kč, tj. 1 200 Kč, dále náhrada za ztrátu času dle § 14 téhož předpisu ve výši 8 (půlhodin) x 100 Kč, tj. 800 Kč. Taktéž odvolací soud přiznal žalobci hotové výdaje advokáta spočívající v cestovním k jednání dne 25. 9. 2017 při užití osobního automobilu s průměrnou spotřebou motorové nafty 7,4 l na 100 km (viz § 158 odst. 4 zák. práce, když z technického průkazu vozidla se podává výše uvedené kombinované spotřeby) při 344 celkem ujetých kilometrech, vyhláškové (odlišnou výši advokát žalobce neprokázal) ceně nafty 28,60 Kč

/§ 4 písm. c) vyhlášky č. 440/2016 Sb./, tj. 728 Kč za spotřebované pohonné hmoty a 1 341,60 Kč za základní náhradu /v sazbě 3,90 Kč/km dle § 1 písm. b) téhož předpisu/, celkem tak za tuto cestu odvolací soud přiznává cestovné v částce 2 069,60 Kč. To vše odvolací soud zvýšil o 21 % DPH dle § 137 odst. 3 o. s. ř. Celkem odvolací soud přiznal žalobci nárok na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně v částce 19 928 Kč. O lhůtě k plnění odvolací soud rozhodl dle § 160 odst. 1 věty první o. s. ř. O místu plnění odvolací soud rozhodl dle § 149 odst. 1 o. s. ř.

33. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. podle procesního výsledku odvolacího řízení, když procesně úspěšným účastníkem odvolacího řízení je žalobce. V řízení před odvolacím soudem byl zastoupen advokátem a svědčí mu tak náhrada mimosmluvní odměny za zastupování, a to konkrétně za 2 úkony právní služby /podání odvolání a účast u jednání dne 28. 3. 2018 dle § 11 odst. 1 písm. k) a g) AT/ při tarifní hodnotě 50 000 Kč ve výši 3 100 Kč (§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. c/ AT) za jeden úkon právní služby, tedy na odměně částka 6 200 Kč, dále paušální náhradu hotových výdajů dle § 13 odst. 3 AT za tyto úkony právní služby ve výši 2 x 300 Kč, tj. 600 Kč a náhradu za ztrátu času dle § 14 téhož předpisu ve výši 4 (půlhodiny) x 100 Kč, tj. 400 Kč. Odvolací soud dále přiznal žalobci hotové výdaje advokáta spočívající v cestovním k jednání dne 28. 3. 2018 při užití osobního automobilu s průměrnou spotřebou motorové nafty 7,4 l na 100 km (viz § 158 odst. 4 zák. práce, když z technického průkazu vozidla se podává výše uvedené kombinované spotřeby) při 158 ujetých kilometrech, vyhláškové ceně nafty 29,80 Kč /§ 4 písm. c) vyhl. č. 463/2017 Sb./, tj. 348,42 Kč za spotřebované pohonné hmoty a 632 Kč za základní náhradu /v sazbě 4 Kč/km - § 1 písm. b) téhož předpisu/, celkem za tuto cestu odvolací soud přiznává cestovné v částce 980,42 Kč. To vše odvolací soud zvýšil o 21 % DPH dle § 137 odst. 3 o. s. ř. Celkem odvolací soud přiznal žalobci nárok na náhradu nákladů odvolacího řízení v částce 9 898 Kč. O lhůtě k plnění odvolací soud rozhodl dle § 160 odst. 1 věty první o. s. ř. O místu plnění odvolací soud rozhodl dle § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti výrokům I. až VII. tohoto rozhodnutí **je** přípustné dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud.

Proti výrokům VIII. a IX. tohoto rozhodnutí **není** přípustné dovolání (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.).

Olomouc 28. března 2018

Mgr. Diana Vebrová v. r.
předsedkyně senátu